

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі
«Қазгидромет» Республикалық мемлекеттік мекемесі
Экологиялық мониторинг департаменті

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҚОРШАҒАН ОРТА ЖАЙ-КҮЙІ ЖӨНІНДЕГІ АҚПАРАТТЫҚ БЮЛЛЕТЕНЬ

2026 жыл сәуір

Астана, 2026 ж

МАЗМҰНЫ

	Алғы сөз	3
1	Атмосфералық ауаның сапасы мониторингі	4
1.1	Атмосфералық ауаның сапасын бағалау	4
2	Жер үсті сулары сапасы мониторингі	5
2.1	Жер үсті сулары сапасын бағалау	5
3	Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамы	9
4	Аумақтағы топырақ жамылғысы сапасының жай-күйі	9
5	Атмосфераның жерге жақын қабатының радиациялық гамма-фоны	10
6	Жоғары және экстремалды жоғары ластану жағдайлары туралы мәліметтер*	12
	Қосымша 1	13
	Қосымша 2	14
	Қосымша 3	14
	Қосымша 4	15
	Қосымша 5	16
	Қосымша 6	16

АЛҒЫ СӨЗ

Ақпараттық бюллетень Қазақстан Республикасының аумағында қоршаған ортаның жай-күйі туралы мемлекеттік органдар мен халықты ақпараттандыруға арналған

«Гидрометеорологиялық және экологиялық мониторингті дамыту» 039 бюджеттік бағдарламасының «Қоршаған орта жай-күйіне бақылау жүргізу» 100 ішкі бағдарламасы шеңберінде құрылады.

Бюллетень ұлттық гидрометеорологиялық қызметтің бақылау желісіне қоршаған орта жай-күйіне мониторинг жүргізу жөнінде «Қазгидромет» РМК арнайы бөлімшелерімен орындалатын жұмыс нәтижелері бойынша дайындалған.

Қалалар мен облыстар бөлінісінде ҚР Қоршаған орта объектілері сапасының жай-күйіне мониторинг жүргізу нәтижелері «Қазгидромет» РМК www.kazhydromet.kz ресми сайтында Қазақстан Республикасы өңірлердің қоршаған орта жай-күйі жөніндегі ақпараттық бюллетендерінде орналастырылған.

2019 жылдан бастап жеке желілерді ұйымдастырушылар ҚР ЭТРМ келісімі бойынша жеке автоматты станциялар/датчиктердің көмегімен Қазақстанның атмосфералық ауасының сапасын өлшеуді жүзеге асырады және мониторинг нәтижелері AirKz мобильді қосымшасына және «Қазгидромет» РМК интерактивті картасында көрсетіледі.

Қазіргі уақытта «Қазгидромет» РМК жоғарыда көрсетілген ақпараттық желісіне Қазақстанның жеке желілерінің 14 станциясының/өлшеу датчиктерінің деректері интеграцияланған.

1. Атмосфералық ауаның сапасы мониторингі

Қазақстан Республикасының аумағындағы атмосфералық ауаның мемлекеттік мониторингі қоршаған ортаның экологиялық мониторингі жүйесі шеңберінде жүзеге асырылды және 173 бақылау бекетінде 68 елді мекенді қамтыды, оның ішінде 45 – қол күшімен сынама алу және 128 – автоматты (1-қосымша).

Атмосфералық ауаны бақылау лақтаушы заттардың кең спектрін қамтиды: *PM-2,5 қалқыма бөлшектер, PM-10 қалқыма бөлшектер, шаң, күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді, озон, формальдегид, фенол, сондай-ақ ауыр металдар (кадмий, мыс, мышьяк, қорғасын, хром, никель, мырыш) және арнайы лақтаушы заттар.*

Олардың құрамын бағалау «Қалалық және ауылдық елді мекендердегі атмосфералық ауаға қойылатын гигиеналық нормативтерге» сәйкес жүргізіледі (2-қосымша).

1.1. 2026 жылғы сәуірдегі атмосфералық ауа сапасын бағалау

Қазақстан Республикасындағы атмосфералық ауаның сапасын бағалауды реттейтін негізгі нормативтік құжат «Қазақстан Республикасының атмосфералық ауасының ластануына мониторингті ұйымдастыру және жүргізу» нұсқаулық-әдістемелік құжаты (15.07.2025 жылғы № 624-Ө Бұйрығы) (3-қосымша) болып табылады.

2026 жылдың сәуір айында 68 елді мекеннің ішінен атмосфералық ауаның ластануының төмен деңгейіне 36 елді мекен, көтеріңкі деңгейге – 17 елді мекен, жоғары деңгейге – 13 елді мекен, өте жоғары деңгейге – 2 елді мекен жатқызылды (1-кесте).

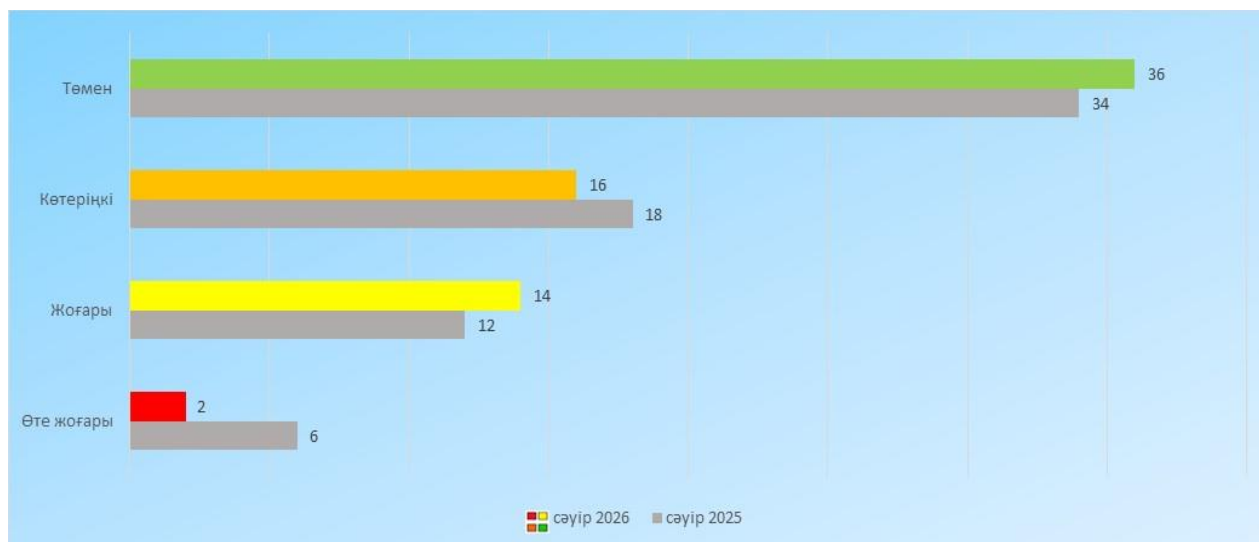
Кесте 1

Елді мекендер бойынша ауаның ластануы

Ластану деңгейі	Елді мекендердің атауы
Төмен	36 елді мекен: Көкшетау, Орал, Тараз, Қызылорда, Екібастұз, Атбасар, Жаңаөзен, Ақсу, Ақсай, Жаңатас, Қаратау, Кентау, Лисаков, Саран, Жаркент, Степногорск, Шемонаиха, Щучинск, Қандыағаш, Хромтау, Құлсары, Алтай қалалары, Әйтеке би, Ақсу, Әуезов, Бестөбе, Бурабай, Глубокое, Индерборский, Бейнеу, Састөбе, Төретам ауылдары, Ақай, Бөрлі, Мақат, Шиелі кенттері
Көтеріңкі	17 елді мекен: Шымкент, Ақтау, Қостанай, Семей, Жезқазған, Талдықорған, Балқаш, Рудный, Арқалық, Жітіқара, Арал, Шу, Аягөз қалалары, Жанбай а., Ганюшкино, Кенкияк, Қызылсай кенттері
Жоғары	13 елді мекен: Ақтөбе, Алматы, Атырау, Өскемен, Риддер, Теміртау, Абай, Сәтбаев, Павлодар, Түркістан, Талғар, Астана қалалары, Шұбаршы кентті
Өте жоғары	2 елді мекен: Қарағанды, Петропавл

Атмосфералық ауадағы негізгі ластаушы заттар – қалқыма бөлшектер (шан), қалқыма бөлшектер РМ-2,5, қалқыма бөлшектер РМ-10, күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, аммиак, күкіртсутек, фенол.

Есепті кезеңде ластанудың жоғары деңгейі санатына жатқызылған елді мекендер саны біршама өсті, бұл ретте өте жоғары деңгейдегі елді мекендер саны азайды. Ластану деңгейі төмен және жоғары елді мекендердің саны айтарлықтай өзгермеді. (1-сурет).

1-сурет. 2025 және 2026 жылғы сәуірдегі елді мекендердің саны бойынша атмосфералық ауа мониторингінің нәтижелерін салыстыру

2. Жер үсті су сапасының мониторингі

Жер үсті суларының гидрохимиялық көрсеткіштері бойынша су сапасын бақылау **222** гидрохимиялық тұстамада орналасқан **85** су объектісінде жүргізілген, олар: **82** өзен және **3** арна (4 қосымша).

Жер үсті суларын зерттеу кезінде су сынамаларында су сапасының **60-қа** дейін физикалық және химиялық көрсеткіштері анықталады: *температура, қалқыма заттар, түсі, мөлдірлігі, сутегі көрсеткіші (pH), еріген оттегі, ОБТ₅, ОХТ, құрамында тұз бар негізгі иондар, биогенді элементтер, органикалық заттар (мұнай өнімдері, фенолдар), ауыр металдар, пестицидтер.*

Гидробиологиялық (токсикологиялық) көрсеткіштер бойынша жер үсті суларының су сапасы мониторингі Қарағанды, Шығыс Қазақстан, Атырау облыстары аумақтарындағы **17** су объектісінде жүргізілді. Сыналатын объектіге зерттелетін судың жедел уыттылығын анықтау үшін **42** тұстамадағы су сынамалары талданды.

2.1 2026 жылғы сәуірдегі жер үсті суларының сапасын бағалау

Қазақстан Республикасының су объектілерінің су сапасын бағалауға

арналған негізгі нормативтік құжаттар «Жерүсті су объектілеріндегі және (немесе) олардың учаскелеріндегі су сапасын сыныптаудың бірыңғай жүйесі» (СРИМ 04.06.2025 жылғы № 111-НҚ бұйрығы) (бұдан әрі - Бірыңғай сыныптау) болып табылады.

2 кесте

ҚР су объектілерінің су сапасы Бірыңғай сыныптау бойынша

Су сапасының сыныбы*	Су пайдалану санаттарының сипаттамасы	2026 жылғы сәуір айындағы су объектілері және сапа көрсеткіштері
1 сынып (өте жақсы сапа)	- бұл кластағы жер үсті сулары су пайдаланудың барлық түрлеріне (санаттарына) арналған.	4 су объектісі (4 өзен): Қатта –бүгүн, Шарын, Түрген, Талғар өзендері
2 класс (жақсы сапа)	Адам іс-әрекетінен аз дәрежеде әсері тиген және суды пайдаланудың барлық түрлеріне (санаттарына) жарамды жер үсті сулары. Ауыз су-шаруашылық мақсатында пайдалану үшін қарапайым су дайындау әдістері қажет.	1 су объектісі (1 өзен): Баянкөл (нитриттер) өзені
3 сынып (орташа ластанған)	-суды пайдаланудың осы класындағы суды албырт балықтарын өсіру үшін пайдалану қажет емес, ал оларды ауыз су-шаруашылық мақсатында пайдалану үшін тазартудың неғұрлым тиімді әдістері қажет. Суды пайдаланудың барлық басқа санаттары үшін (рекреация, суару, өнеркәсіп) осы кластың түрлері шектеусіз жарамды.	43 су объектісі (41 өзен, 2 арна): Талас (ОХТ, сульфаттар, магний), Аса (ОХТ, сульфаттар, магний), Ақсу (Жамбыл обл.) (ОХТ, сульфаттар, магний, аммоний – ионы), Желкуар (ОБТ5, жалпы темір, аммоний –ионы), Ертіс(Павлодар обл.) (мыс), Усолка (мыс), Сырдария (сульфаттар, ОБТ5, аммоний –ионы, магний, минерализация, жалпы темір, мыс), Бадам (сульфаттар), Арыс (сульфаттар), Ақсу (Түркістан обл.) (сульфаттар), Кіші Алматы (магний, мыс), Есентай (мыс), Үлкен Алматы (мыс), Іле (мыс), Шілік (мыс), Текес (магний, аммоний – ионы, мышьяк, мыс), Қорғас (мыс), Есік (мыс), Қаскелең (мыс), Қарқара (мыс), Темірлік (магний, мыс), Лепсі (жалпы темір, мыс), Ақсу (Алматы обл.) (жалпы фосфор, мыс), Қаратал (жалпы темір, мыс), Жайық (Атырау обл.) (ОБТ5, магний),Перетаска тар. (ОБТ5, ОХТ, магний, мұнай өнімдері), Яик тар. (ОБТ5, магний, мұнай өнімдері), Шаронова тар. (ОБТ5, магний, мұнай өнімдері), Қиғаш (ОБТ5,

		<p>мұнай өнімдері), Жабай (ОБТ5, магний, жалпы фосфор, аммоний – ионы), Шағалалы (ОБТ5, ОХТ, магний, жалпы фосфор, аммоний – ионы, мыс), Деркөл (жалпы фосфор, магний, ОБТ5, жалпы темір), Қарғалы (ОХТ, магний, сульфаттар, аммоний –ионы, мыс), Ембі (ОХТ, магний, сульфаттар, аммоний – ионы, мыс), Темір (ОХТ, магний, сульфаттар, аммоний –ионы, мыс), Ор (ОХТ, магний, сульфаттар), Қосестек (ОХТ, магний, сульфаттар, аммоний –ионы, мыс), Ойыл (ОХТ, магний, сульфаттар, аммоний –ионы, мыс), Үлкен Қобда (ОХТ, магний, сульфаттар, аммоний –ионы, мыс), Қара Қобда (ОХТ, магний, сульфаттар, аммоний –ионы, мыс), Бірғыз (ОБТ5, ОХТ, магний, сульфаттар, аммоний –ионы, мыс) өзендері Қ.Сатпаев атындағы (ОХТ, сульфаттар, магний, жалпы темір, марганец, мыс), Көшім (жалпы фосфор, ОБТ5, магний) арналары</p>
<p>4 сынып (ластанған)</p>	<p>-суды пайдаланудың осы класындағы сулар гидроэнергетика, тау-кен өндірісі, гидротранспортты қоса алғанда, суару және өнеркәсіптік су пайдалану үшін ғана жарамды. Суды пайдаланудың осы класындағы суды ауыз су-шаруашылық мақсатына пайдалану үшін су қабылдағыштардағы суды қарқынды (терең) дайындау қажет.</p>	<p>19 су объектісі (18 өзен, 1 арна): Обаған (ОБТ5), Тоғызақ (ОБТ5), Үй (ОБТ5, қалқыма заттар), Торғай (ОБТ5), Ертіс (ШҚО) (қалқыма заттар, мырыш, Ақбұлақ (аммоний –ионы), Бетібұлақ (ОБТ5), Ақсу (Ақмола обл.) (жалпы фосфор), Сілеті (ОБТ5), Қылшықты (ОХТ), Жайық (БҚО) (жалпы фосфор), Шаған (жалпы фосфор), Елек (жалпы фосфор), Шынғырлау (жалпы фосфор), Сарыөзен (жалпы фосфор), Қараөзен (жалпы фосфор), Елек (аммоний –ионы, хром(6+)), Ақтасты (қалқыма заттар) өзендері Нұра –Есіл (ОБТ5, аммоний –ионы) арнасы</p>
<p>5 сынып (өте ластанған)</p>	<p>-бұл кластағы суларды тек өнеркәсіптік суды пайдалану және суару мақсаттары үшін тұндыру карталарында тұндыру әдістерін қолдану кезінде пайдалануға болады.</p>	<p>7 су объектісі (7 өзен): Қарабалта (сульфаттар), Соқыр (қалқыма заттар, аммоний –ионы, фосфаттар), Шерубайнұра (аммоний –ионы, фосфаттар), Қара Кеңгір (аммоний –ионы, минерализация, құрғақ қалдық), Тобыл (қалқыма заттар), Оба</p>

		(мырыш), Есіл (Ақмола обл.) (қалқыма заттар) өзендері
6 сынып (жоғары ластанған)	-бұл кластағы суларды тек гидроэнергетика, су көлігі мақсаттары үшін, су сапасының стандарттарын сақтауды қажет етпейтін пайдалы қазбаларды өндіру процестерінде пайдалануға болады. Басқа мақсаттар үшін суды пайдаланудың осы класындағы су ұсынылмайды.	16 су объектісі (16 өзен): Нұра (жалпы темір, қалқыма заттар), Шу (қалқыма заттар), Әйет (қалқыма заттар), Келес (қалқыма заттар), Қара Ертіс (қалқыма заттар), Бұқтырма (жалпы темір), Брекса (жалпы темір), Тихая (жалпы темір, мырыш), Үлбі (қалқыма заттар, мырыш), Глубочанка (қалқыма заттар, мырыш), Красноярка (қалқыма заттар, мырыш), Еміл (қалқыма заттар), Аягөз (қалқыма заттар), Үржар (қалқыма заттар, жалпы темір), Есіл (СҚО) (қалқыма заттар), Сарыбулақ (хлоридтер) өзендері.

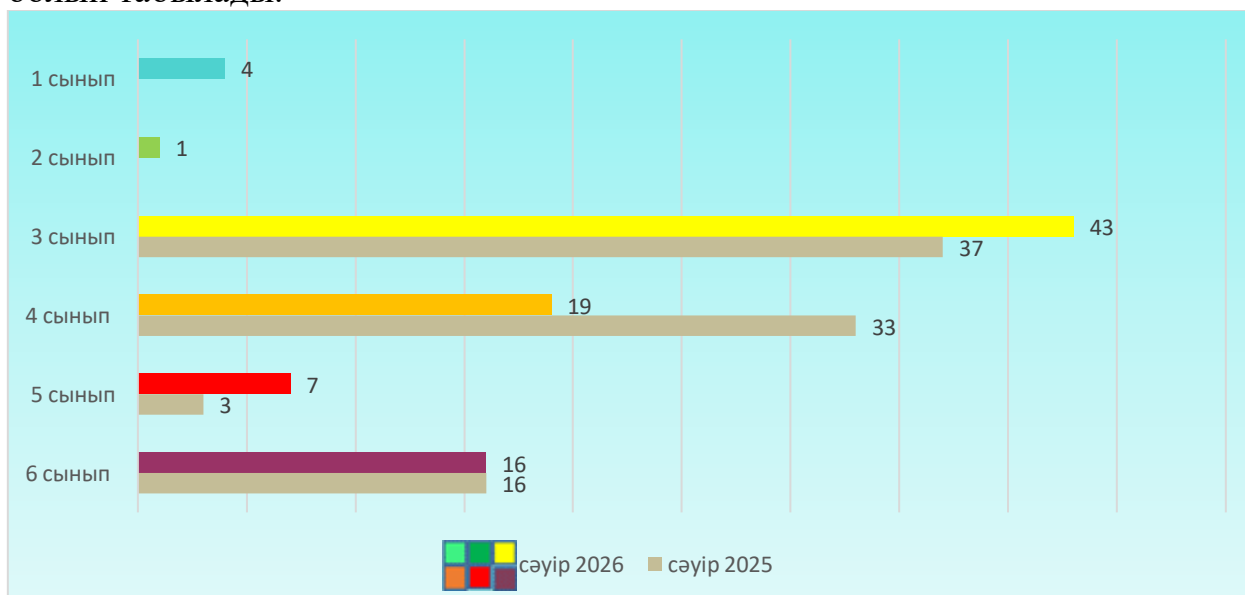
2-кестеде ҚР жер үсті су объектілерін сапа сыныптары бойынша мониторинг нәтижелері бойынша бөлу 2026 жылғы сәуір көрсетілген.

Есепті кезеңде жер үсті су объектілерінің саны ең көп **3** сыныбына жатқызылады және объектілердің **43** құрайды. Нысандардың едәуір бөлігі **4** сыныбы – **19**.

Жер үсті су объектілерінің ең аз саны тіркелген **1** және **2** сыныптар олардың саны сәйкесінше **4** және **1** құрайды.

Жалпы алғанда, жер үсті су объектілерінің сапа кластары бойынша таралуы есепті кезеңдегі су сапасының **тұрақты** жай-күйін сипаттайды.

ҚР жер үсті су объектілеріндегі негізгі ластаушы заттар тұз құрамындағы басты иондар (магний, хлоридтер минерализация, сульфаттар, фосфаттар), биогенді және органикалық қосылыстар (аммоний-ионы, нитрит-ион, жалпы фосфор, жалпы темір), ауыр металдар, бейорганикалық заттар (мырыш, мыс), қалқыма заттар, ОХТ, ОБТ₅, фенолдар және мұнай өнімдері болып табылады.

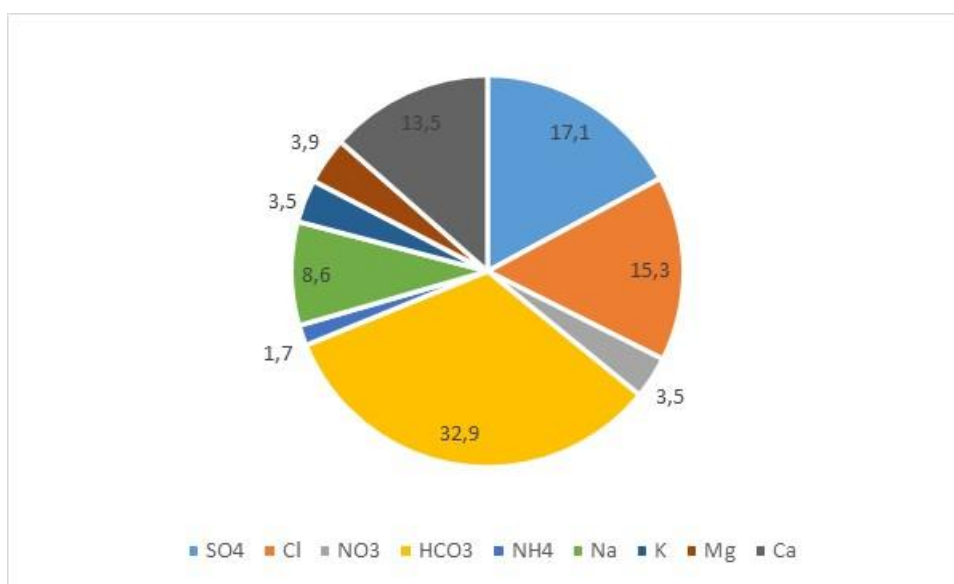

2 сурет. 2025 және 2026 жылғы сәуірдегі ҚР жер үсті сулары сапасының нәтижелерін салыстыру.

Осылайша, есепті кезеңдегі жер үсті су объектілері мониторингінің нәтижелері алдыңғы кезеңмен салыстырғанда сапа кластары бойынша айтарлықтай өзгеріссіз тұрақты ретінде сипаттайды (2-сурет).

3. 2026 жылғы сәуірдегі атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамы

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамын бақылау 47 метеостанцияда (МС) жүргізілді.

3-сурет. ҚР бойынша жауын-шашынның орташа иондық құрамы, %.

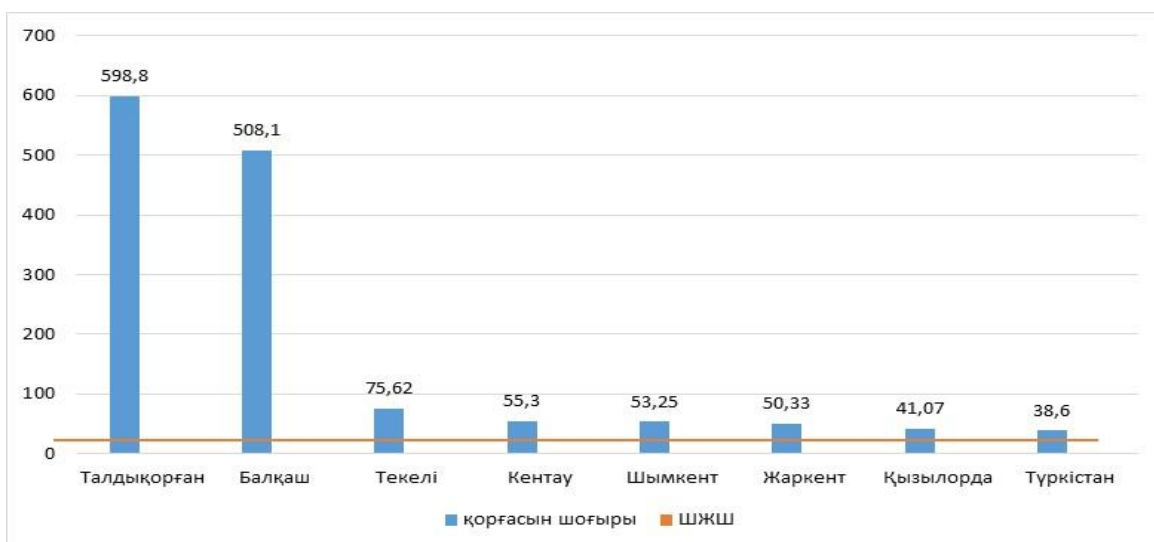
3-суреттен көрініп тұрғандай, Қазақстан Республикасының аумағы бойынша сульфаттар 17,1 %, хлоридтер 15,3 %, нитраттар 3,5 %, гидрокарбонаттар 32,9 %, аммоний 1,7 %, натрий иондары 8,6 %, калий иондары 3,5%, магний иондары 3,9%, кальций иондары 13,5 % жауын-шашында басым болды.

4. Жер жамылғысының сапа жағдайы

Топырақтың ластану жағдайына бақылау республиканың 17 облысының 101 елді мекенінде және Астана, Алматы, Шымкент қалаларында жүргізілді. Топырақ сынамалары елді мекендердің бес нүктесінен алынды.

Жер жамылғысының сапасын бақылау ластаушы заттардың спектрін қамтиды: ауыр металдар (кадмий, мыс, қорғасын, марганец, мышьяк, хром, мырыш) және мұнай өнімдері.

Жер жамылғысының сапасын мониторингінің егжей-тегжейлі нәтижелері облыстар бойынша қоршаған ортаның жай-күйі туралы ақпараттық бюллетеньде орналастырылған.

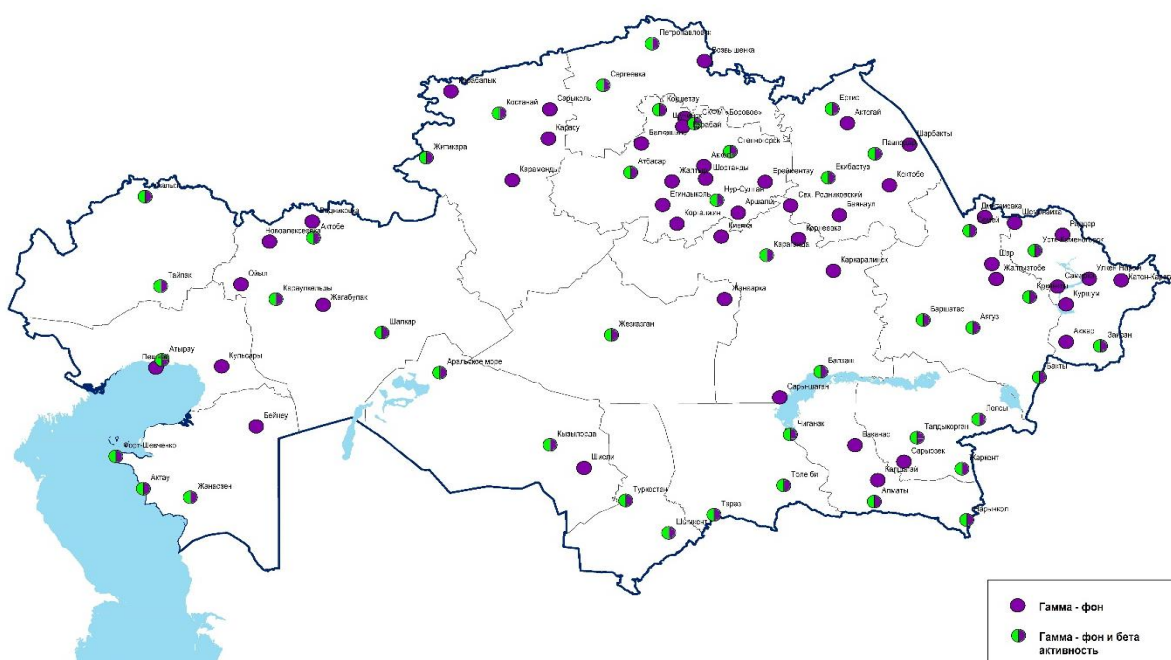

Сурет.4. Қорғасын бойынша ШЖШ нормасынан асатын шоғырлары.

Қазақстан Республикасының аумағында топырақ жамылғысында ШЖШ нормасынан асатын шоғырлары тіркелді, қорғасын бойынша 38,6-598,8 мг / кг шегінде өзгерді (сурет.4).

5. Радиациялық жағдай

Қазақстан Республикасы аумағында гамма-фон (экспозициялық мөлшердің қуаттылығы) күн сайын 17 облыстың 89 метеорологиялық станциясында және 9 автоматты бекетте жүргізілді, ал атмосфераның жерге жақын қабатында радиоактивтердің түсу тығыздығына бақылау ауа сынамасын бес тәуліктік циклды горизонтальді планшеттер көмегімен алу 43 метеорологиялық станцияда жүзеге асырылды (сурет 5).

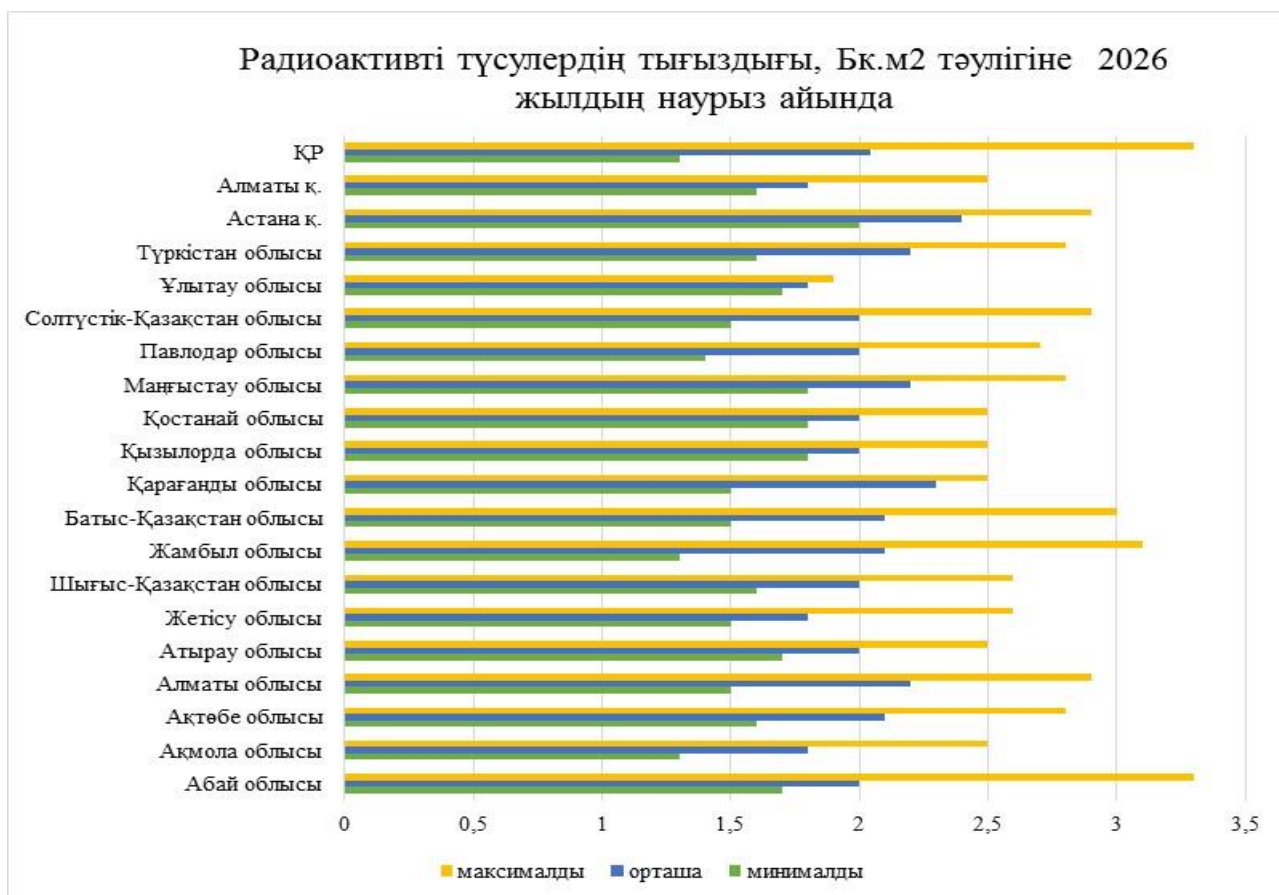
Сурет 5. Қазақстан Республикасының аумағында радиациялық гамма-фон деңгейін және радиоактивті түсулердің тығыздығын байқауға арналған метеостанциялардың орналасу

Сурет 6. Қазақстан Республикасының аумағы бойынша 2026 жылғы сәуір айында гамма-белсенділіктің (экспозициялық доза қуатының) өзгеруі

Жетісу облысында ең жоғары мән (0,37 мкЗв/сағ) байқалды. Ең төменгі мән (0,01 мкЗв/сағ) Қызылорда және Абай облыстарында белгіленді.

Қазақстан Республикасы бойынша орташа радиациялық гамма-фон 0,13 мкЗв/сағ құрады, бұл нормативтік мәннен 0,57 мкЗв/сағ аспайды (сурет 5).

Сурет. 7. Қазақстан Республикасының аумағы бойынша 2026 жылғы наурыз айында тәулігіне радиоактивті түсулердің тығыздығы, Бк/м2

Ең төменгі орта деңгей (1,3 Бк/м²) Ақмола облысында байқалды. Абай облысында жоғары көрсеткіш — 3,3 Бк/м². Қазақстан Республикасы бойынша орташа радиоактивті түсулердің тығыздығы 2,0 Бк/м² құрады, бұл нормативтік деңгейден 110 Бк/м² төмен (сурет.7).

6. Жоғары және экстремалды жоғары ластану жағдайлары туралы мәліметтер*

2024 жылғы 12 сәуірдегі № 323-ө бірлескен бұйрығына сәйкес «Қазгидромет» РМК қажетті шараларды қабылдау үшін қоршаған орта объектілерінің жоғары (ЖЛ) және экстремалды жоғары ластану (ЭЖЛ) жағдайлары туралы мемлекеттік органдарды жедел хабардар етуді қамтамасыз етеді.

Хабарламалар ҚР ЭТРМ Экологиялық реттеу және бақылау комитетінің Экология департаментіне, ҚР ТЖМ Төтенше жағдайлар департаментіне, Облыстық денсаулық сақтау басқармасына, ҚР ДСМ СЭБК санитарлық-эпидемиологиялық бақылау департаментіне және тиісті облыстардың әкімдіктеріне жіберіледі.

Атмосфералық ауаның жоғары ластануының (ЖЛ) 14 жағдайы, оның ішінде: Атырау қаласы – 6 ЖЛ жағдайы (NCOS компаниясы бекетінің деректері бойынша), Петропавл қаласында – ЖҚ 7 жағдайы, Карағанды қаласы – 1 ЖЛ жағдайы тіркелді .

Жер үсті суларында 5 су объектісінде 8 ЖЛ жағдайы: Брекса өзені (Шығыс-Қазақстан облысы) – 2 ЖЛ жағдайы, Үлбі өзені (Шығыс-Қазақстан облысы) – 1 ЖЛ жағдайы, Тихая өзені (Шығыс-Қазақстан облысы) – 2 ЖЛ жағдайы, Бұқтырма өзені (Шығыс-Қазақстан облысы) – 2 ЖЛ жағдайы, Елек өзені (Ақтөбе облысы) – 1 ЖЛ жағдайы тіркелді.

*ЖЛ және ЭЖЛ жағдайлары және қабылданған шаралар туралы толығырақ ақпарат «Қазгидромет» РМК ресми сайтында «Экология» бөлімінде көрсетілген.

Қазақстан Республикасының аумағындағы атмосфералық ауаның жай-күйін бақылау бекеттерінің тізбесі

№	Елді мекен	Бақылау бекеттерінің саны		№	Елді мекен	Бақылау бекеттерінің саны	
		Қол-күшімен сынама алу	Автоматты бақылау бекеті			Қол-күшімен сынама алу	Автоматты бақылау бекеті
1	Астана	4	6	36	Орал		4
2	Көкшетау		2	37	Ақсай		1
3	Атбасар		1	38	Бөрлі		1
4	Степногорск		1	39	Қарағанды	4	3
5	Щучинск		1	40	Абай		1
6	Бурабай а.		2	41	Балқаш	3	1
7	Ақсу а.		1	42	Жезқазған	2	1
8	Бестөбе а.		1	43	Саран		1
9	Ақтөбе	3	3	44	Сәтпаев		2
10	Қандыағаш		1	45	Темиртау	3	1
11	Хромтау		1	46	Қостанай	2	2
12	Шұбаршы		1	47	Арқалық		1
13	Кенкияқ а.		1	48	Лисаковск		1
14	Алматы	4	12	49	Жітіқара		1
15	Талғар		1	50	Рудный		2
16	Талдықорған		2	51	Қызылорда	1	2
17	Жаркент		1	52	Арал		1
18	Атырау		7	53	Әйтеке би к.		1
19	Күлсары		2	54	Төретам		1
20	Жанбай а.		1	55	Ақай к.		1
21	Индерборский к.		1	56	Шиелі к.		1
22	Мақат а.		1	57	Ақтау	2	2
23	Ганюшкино к.		1	58	Жанаөзен		2
24	Өскемен		10	59	Бейнеу а.		1
25	Алтай		1	60	Павлодар	2	5
26	Аягөз		1	61	Ақсу		1
27	Риддер		3	62	Екібастұз	1	1
28	Семей		4	63	Петропавлов	2	2
29	Шемонаиха		1	64	Шымкент	4	2
30	Әуезов к.		1	65	Кентау		1
31	Глубокое к.	1	1	66	Түркістан		3
32	Тараз	4	1	67	Састөбе к.		1
33	Жанатас		1	68	Қызылсай		1

Қосымша 2

Елді-мекен ауасындағы ластаушы заттардың шекті жол берілген шоғырлары (ШЖШ)

Қоспаның атауы	ШЖШ мәні, мг/м ³		Қауіптілік классы
	максималды бір ретгі	орта-тәуліктік	
Азот диоксиді	0,2	0,04	2
Азотоксиді	0,4	0,06	3
Аммиак	0,2	0,04	4
Бенз/а/пирен	-	0,1 мкг/100 м ³	1
Бензол	0,3	0,1	2
Бериллий	0,09	0,00001	1
Қалқыма заттар (бөлшектер)	0,5	0,15	3
PM 10 қалқыма бөлшектері	0,3	0,06	
PM 2,5 қалқыма бөлшектері	0,16	0,035	
Хлорлы сутек	0,2	0,1	2
Кадмий	-	0,0003	1
Кобальт	-	0,001	2
Марганец	0,01	0,001	2
Мыс	-	0,002	2
Күшала	-	0,0003	2
Озон	0,16	0,03	1
Қорғасын	0,001	0,0003	1
Күкірт диоксиді	0,5	0,05	3
Күкірт қышқылы	0,3	0,1	2
Күкіртті сутек	0,008	-	2
Көміртегі оксиді	5,0	3	4
Фенол	0,01	0,003	2
Формальдегид	0,05	0,01	2
Фторлы сутек	0,02	0,005	2
Хлор	0,1	0,03	2
Хром (VI)	-	0,0015	1
Мырыш	-	0,05	3

«Қалалық және ауылдық елді-мекендердегі атмосфералық ауаға қойылатын гигиеналық нормативтер» (2022 жылғы 2 тамыздағы № ҚР ДСМ-70 СанЕН

Қосымша 3

Атмосфераның ластану индексінің дәрежесін бағалау

Градациялар	Дәрежесі		Атмосфера ластануының көрсеткіштері	Бір жылғы бағалау
	Атмосфераның ластануы			
I	Төмен		СИ ЕЖҚ, %	0-1 0
II	Көтеріңкі		СИ ЕЖҚ, %	2-4 1-19
III	Жоғары		СИ ЕЖҚ, %	5-10 20-49
IV	Өте жоғары		СИ ЕЖҚ, %	>10 >50

"Қазақстан Республикасы атмосфералық ауасының ластануы мониторингісін ұйымдастыру және жүргізу" нұсқаулық-әдістемелік құжаты (15.07.2025 ж. №624-Ө бұйрығына 1-қосымша

2026 жылғы сәуірдегі су объектілерінің тізімі

Өзен		Арна
1. өз. Қара Ертіс	47. өз. Обаған	1. Нұра -Есіл
өз. Ертіс (ШҚО)	48. өз. Желқуар	2. Көшім
өз. Ертіс (Павлодар обл.)	49. өз. Іле	3. Қ.Сәтбаев атындағы
2. өз. Бұқтырма	50. өз. Кіші Алматы	
3. өз. Брекса	51. өз. Үлкен Алматы	
4. өз. Тихая	52. өз. Есентай	
5. өз. Үлбі	53. өз.Шарын	
6. өз. Глубочанка	54. өз.Шілік	
7. өз. Красноярка	55. өз.Түрген	
8. өз. Оба	56. өз. Текес	
9. өз. Емел	57. өз. Қорғас	
10. өз. Аягөз	58. өз. Қаратал	
11. өз. Үржар	59. өз. Ақсу (Алматы обл.)	
12. өз. Усолка	60. өз. Лепсі	
13. өз. Жайық	61. өз.Баянкөл	
14. Перетаска тармағы	62. өз.Қарқара	
15. Яик тармағы	63. өз. Талғар	
16. өз. Қиғаш	64. өз. Темірлік	
17. Шаронов тармағы	65. өз. Есік	
18. өз. Эмбі	66. өз. Қаскелен	
19. өз. Елек	67. өз. Талас	
20. өз. Ор	68. өз. Асса	
21. өз. Қарғалы	69. өз. Шу	
22. өз. Темір	70. өз. Ақсу (Жамбыл обл.)	
23. өз. Шаған	71. өз.Қарабалта	
24. өз. Деркөл	72. өз.Тоқташ	
25. өз.Қараөзен	73. өз. Сырдария	
26. өз. Сарыөзен	74. өз. Бадам	
27. өз. Шыңғырлау	75. өз. Келес	
28. өз. Нұра	76. өз. Арыс	
29. өз. Қара Кенгір	77. өз.Қатта Бугунь	
30. өз. Шерубайнұра	78. өз. Ақсу (Түркістан обл.)	
31. өз. Соқыр	79.өз. Қосестек	
32. өз. Есіл	80.өз. Ырғыз	
33. өз.Жабай	81.өз. Қара Қобда	
34. өз. Беттібұлақ	82.өз. Үлкен Қобда	
35. өз. Қылшықты	83.өз. Ойыл	
36. өз. Шағалалы		
37. өз. Сілеті		
38. өз. Ақсу (Ақмола обл.)		
39. өз. Ащылыайрық		
40. өз. Ақбұлақ		
41. өз. Сарыбұлақ		
42. өз.Торғай		
43. өз. Тобыл		
44. өз. Әйет		
45. өз. Тоғыззақ		

46. өз. Үй		
Барлығы 86 су объектісі: 83 өзен және 3 арна		

Қосымша 5

Топырақты ластаушы зиянды заттар шоғырларының шекті жол берілген мөлшері

Заттардың атауы	Шекті рұқсат етілген шоғыр (бұдан әрі - ШРШ) топырақта мг/кг
Қорғасын (жалпы нысан)	32,0
Хром (жылжымалы нысан)	6,0
Күшала (жалпы нысан)	2,0
Сынап (жалпы нысан)	2,1

* «Тіршілік ету ортасының қауіпсіздігіне арналған гигиеналық нормативтерді бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 21 сәуірдегі № ҚР ДСМ -32 бұйрығы

Қосымша 6

Радиациялық қауіпсіздік нормативі

Нормаланатын шамалар	Дозалар шектері
Тиімді доза	Халық
	Кез келген соңғы 5 жыл ішінде орташа жылына 1 мЗв, бірақ жылына 5 мЗв артық емес

*«Радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге қойылатын гигиеналық нормативтерді бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2022 жылғы 2 тамыздағы № ҚР ДСМ- 71 бұйрығы.

**«ҚАЗГИДРОМЕТ» РМҚ
ЭКОЛОГИЯЛЫҚ МОНИТОРИНГ ДЕПАРТАМЕНТІ**

МЕКЕН-ЖАЙЫ:

**АСТАНА ҚАЛАСЫ
МӘҢГІЛІК ЕЛ ДАҢҒЫЛЫ, 11/1
ТЕЛ. 8-(7172)-79-83-33**

E [MAIL: ASTANADEM@METEO.KZ](mailto:ASTANADEM@METEO.KZ)